

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه

واحد برنامه ریزی درسی و آموزشی

طرح دوره (COURSE PLAN)

مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری	گروه آموزشی: داخلی- جراحی	دانشکده: پرستاری
نام درس: پرستاری بزرگسالان-سالمندان (۱) اختلالات آب و الکترولیت		
تعداد واحد: ۰.۵ واحد نظری		
تعداد جلسات: ۴ جلسه	گروه هدف: دانشجویان ترم ۲ پرستاری	
ساعت برگزاری: ۸ ساعت		
مکان برگزاری: دانشکده پرستاری		
مدرس/مدرسين: دکتر الیاس حسین زاده		
تهیه و تنظیم: دکتر الیاس حسین زاده		

معرفی درس:

درس آب و الکترولیت یکی از مباحث مهم در علوم پایه، به ویژه در زیست‌شناسی و شیمی است. این درس به بررسی ویژگی‌ها و نقش‌های آب و الکترولیت‌ها در سیستم‌های زنده و غیرزنده می‌پردازد.

هدف کلی:

هدف کلی این واحد درسی درک و آشنا کردن فراگیر با مکانیسم‌های تعادل مایعات و الکترولیت‌ها و همچنین اختلالات مربوطه می‌باشد، بطوریکه در نهایت بتواند آموخته‌های خود را در قالب فرآیند پرستاری و در جهت مراقبت از مددجویان بکار بگیرد

اهداف اختصاصی:

- ✓ مفاهیم کلیدی مربوط به آب و الکترولیت‌ها (اسمز، انتشار، فیلتراسیون، انتقال فعال) را شرح و بین آنها تفاوت قائل شود.
- ✓ مقادیر آب و الکترولیت‌های بدن در داخل سلول، خارج سلول و فضاهای دیگر بدن را با همدیگر مقایسه کند و تفاوت آنها را لیست نماید.
- ✓ نقش کلیه‌ها، ریه‌ها و غدد اندوکرین را در تنظیم آب و الکترولیت بدن شرح دهد.
- ✓ ویژگیهای عمده کریستالوئید و کلوئیدها را شرح داده و بین آنها تفاوت قائل شود

- ✓ از روش مناسب برای محاسبه میزان جبران مایعات و الکترولیت های بدن استفاده نماید.
- ✓ علل، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، و مداخلات پرستاری اختلالات هایپوناترمی، هایپرناترمی، هایپوکلسمی، هایپرکلسمی، هایپومنیزیمی، هایپرمنیزیمی، هایپوفسفاتی، هایپرفسفاتی، هایپوکلرمی، هایپرکلرمی و اختلالات اسید و باز را شرح داده و بین آنها تفاوت قائل شود.
- ✓ برنامه مراقبتی برای اختلالات مربوط به مایعات و الکترولیت ها (کمبود و افزایش دمای بدن، هایپوناترمی، هایپوکلسمی و)
- تنظیم نماید.
- ✓ اسیدوز و آلکالوز متابولیک را از لحاظ علل، تظاهرات بالینی، تشخیص و درمان آنها مقایسه و بین آنها تفاوت قائل شود.
- ✓ اسیدوز و آلکالوز تنفسی را از لحاظ علل، تظاهرات بالینی، تشخیص و درمان آنها مقایسه و بین آنها تفاوت قائل شود
- ✓ آزمایشات مربوطه تشخیص اختلالات آب و الکترولیت ها با ذکر مقادیر طبیعی و غیر طبیعی ذکر نماید.
- ✓ آزمایش گازهای خون شریانی (ABG) را با ذکر دلیل تفسیر نماید.

تکالیف و پروژه های دانشجویان

- دانشجویان بایستی به طور مرتب و منظم در جلسات آموزشی حضور داشته باشند.
- با آمادگی و مطالعه قبلی منابع در مباحث درس مشارکت فعال داشته باشند.
- در ابتدای هر جلسه، کوئیز شفاهی یا کتبی از جلسات قبلی اخذ خواهد شد.
- شرکت دانشجویان در ارزشیابی تکوینی و تراکمی الزامی است.

❖ روش تدریس

روش تدریس: سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی

الگوی تدریس: پیش سازمان دهنده

وسایل آموزشی: کامپیوتر و دیتا پرژکتور، پاور پوینت، ماژیک و وایت برد ، نمایش تصاویر و فیلم

ارزشیابی دانشجویان

ردیف	شیوه ارزشیابی دانشجو	درصد	نمره
۱	حضور منظم و شرکت فعال در مباحث کلاس	۱۰	۲
۲	کوئیزهای سرکلاسی	۱۰	۲
۳	آزمون تکوینی (میان ترم)	۲۰	۴
۴	آزمون تراکمی (پایان ترم)	۶۰	۱۲
جمع کل			۲۰

❖ مقررات

- حداقل نمره قبولی ۱۰
- تعداد دفعات مجاز غیبت موجه در کلاس حد اکثر ۱ جلسه
- تاخیر بیشتر از ۵ دقیقه جایز نمی باشد

منابع درسی:

منابع آموزشی اصلی

- ✓ برونر، سودارث. پرستاری بزرگسالان سالمندان ۱ درد، الکترولیت، شوک، سرطان و مراقبت های پایان عمر.
- ✓ ترجمه دکتر زهرا تذکری، دکتر مصطفی شوکتی و... ویرایش پانزدهم. تهران: انتشارات حیدری؛ ۱۴۰۳
- ✓ بلک جویس، هوکانسن هوکس جین. پرستاری داخلی جراحی بلک ۲۰۰۹. اصول پرستاری داخلی جراحی آب و الکترولیت، اسید و باز. ترجمه ناهید رژه، زهرا مشتاق. تهران: جامعه نگر: سالمی؛ ۱۳۸۹

جدول زمانبندی آب و الکترولیت

جلسه	موضوع	اهداف جلسات
اول	مروری بر مفاهیم پایه آب و الکترولیت ها تنظیم کمپارتمان مایعات بدن مکانیسم هموستاز	برقراری ارتباط، اطمینان از داشتن پیش نیازها، جایابی، تعیین و تبیین اهداف در پایان هر یک از جلسات از دانشجویان انتظار میرود که: 1- میزان و ترکیب مایعات بدن را تبیین نماید. 2- میزان الکترولیت های هر قسمت از مایعات بدن را بیان کند. 3- انواع روش های تنظیم و تعادل میزان مایعات و الکترولیت ها را توضیح دهد. 4- انواع مکانیسم های هموستاز را شرح دهد.
دوم	اختلالات حجم مایع (هیپوولومی، هیپرولومی) درمان با مایعات وریدی	1- علائم بالینی هایپرولومی و هایپولومی را از هم افتراق داده و شرح دهد. 2- مراقبت مؤثر از بیماران مبتلا به کاهش حجم مایع طراحی و ارائه نماید. 3- مراقبت مؤثر از بیماران مبتلا به افزایش حجم مایع طراحی و ارائه نماید 4- انواع محلولهای وریدی براساس اسمولاریته را توضیح دهد انواع محلولهای ایزوتونیک، هیپوتونیک و هیپرتونیک را تشخیص دهد. 6- مراقبت پرستاری در بیماران تحت درمان وریدی را تنظیم نماید.
سوم	ارزشیابی تکوینی اختلالات الکترولیت ها	1- علل، تظاهرات بالینی، رسیدگی و اقدامات پرستاری در رابطه با عدم تعادل سدیم و پتاسیم و کلسیم را شرح دهد 2- داروهای موثر در هر اختلال را بشناسد و نام آنها را بیان کند. 3- مراقبت مؤثر از بیماران دچار اختلال سدیم و پتاسیم و کلسیم را برنامه ریزی نماید.
چهارم	اختلالات الکترولیت ها (اختلالات منیزیم، فسفر و کلر)	1- علل، تظاهرات بالینی، رسیدگی و اقدامات پرستاری در رابطه با عدم تعادل منیزیم و فسفر و کلر را شرح دهد 2- داروهای موثر در هر اختلال را بشناسد و نام آنها را بیان کند. 3- مراقبت مؤثر از بیماران دچار اختلال منیزیم و فسفر و کلر را برنامه ریزی نماید

	<p>1- نقش ریه ها، کلیه ها و بافرهای شیمیایی را در حفظ تعادل اسید باز توضیح دهد</p> <p>2- اسیدوز و آلکالوز تنفسی را از اسیدوز و آلکالوز متابولیک تمایز دهد.</p> <p>3- سنجش های مربوط به گازهای شریانی را تفسیر نماید.</p> <p>4- درمان هر یک از اختلالات اسید و باز را نام ببرد.</p> <p>5- نحوه گرفتن نمونه خون شریانی را به درستی شرح دهد</p>	<p>پنجم</p> <p>اختلال در اسید و باز (اسیدوز و آلکالوز تنفسی و متابولیک)</p>	
		<p>ارزشیابی تراکمی</p>	